

Brumbassens

- Pædagogiske læreplaner...

2017/2018

BRUMBASSEN
- din private vuggestue

Indholdsfortegnelse

Forord.....	2
Læringsmål for 2017/2018	4
Evaluering	5
Mindfulnessen's læringsmiljø	5
- Mål.....	5
- Tiltag	6
- Nye tiltag.....	6
- Tegn.....	6
Barnets læring inden for følgende temaerne i det mindfulness læringsmiljø .	7
Børnemiljøet samt metode for vurdering af barneperspektivet.....	8
Evaluering	9
Udelivets læringsmiljø.....	12
- Mål.....	12
- Tiltag	12
- Nye Tiltag	13
- Tegn.....	13
Barnets læring inden for følgende temaerne i udelivets læringsmiljø	13
Børnemiljøet samt metode for vurdering af barneperspektivet.....	14
Barnets perspektivet:.....	15
Evaluering	15
Det anerkendende og det bevidste nærværs læringsmiljø	18
- Mål.....	18
- Tiltag	18
- Nye Tiltag	19
- Tegn.....	19
Barnets læring inden for følgende temaerne i udelivets læringsmiljø	19
Børnemiljøet samt metode for vurdering af barneperspektivet.....	21
Evaluering	21
Bilag 1 – iagttagelseskema	24
TRAS.....	26
Børn med særlige behov.....	26

Forord

I denne læreplan begynder vi så småt at tage hul på arbejdet med den nye styrkede læreplan, som træder i kraft d. 1. juli 2018. Temaer og lovgivningen har ændret sig og det vil vi så småt begynde at implementerer i vores dagligdag. Derfor skal denne læreplan ikke læses, som en komplet opdateret læreplan ud fra de nye regler og love. I stedet skal den ses som en proces vi er i gang med, hvor vi blander gammel læreplan med ny læreplan. Det er stadig vores pædagogiske arbejdsredskab, så derfor vil der pt. være mere fra den gamle læreplan end den nye og kommende styrkede læreplan.

Brumbassens pædagoger og medhjælper repræsenterer offentlig myndighed jf. Dagtilbudsloven og vi forpligtiger os gennem vores arbejde, at fremme børn og unges trivsel, udvikling og læring inkl. børn med særlige behov hvilket indbefatter læreplan- og børnemiljøarbejdet. Vi er med andre ord rollemodeller, som skal udstråle nysgerrighed og engagement overfor børnene. Vi anvender dagtilbudsloven samt DCUM's¹ materiale vedrørende børnemiljø i det pædagogiske arbejde.

Sidste år og i særdeleshed i år, har vi ladet os inspirere af "**En styrket pædagogisk læreplan**" en master hvilket er udarbejdet af arbejdsgrupper bestående af praktikere og videns folk. Brumbassen anvender dagtilbudsloven, DCUM's materiale samt "En styrket pædagogisk læreplan" som redskaber for, at sikre et godt børnemiljø og læringsmiljø.

Brumbassen bruger den pædagogiske læreplan i planlægningen af vores hverdagspraksis ud fra 2 -årige mål der fastsættes for læreplanstemaernes 6 fokusområder inden for aldersgruppen nul til to år. Disse indeholder relevante pædagogiske metoder og aktiviteter der iværksættes for, at nå målene.

Den pædagogiske læreplan tager udgangspunkt i følgende 6 områder:

---

¹ DCUM står for Dansk Center for Undervisningsmiljø

- Alsidig personlig udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Kultur, æstetik og fælleskab
- Natur, udeliv og science
- Social udvikling

Derudover arbejdes der med et pædagogisk grundlag hvilket indeholder følgende:

- KRAP (Kognitiv, Resourcefokuseret og Anerkendende pædagogik)
- Barneperspektiv
- Leg
- Læring- /Læringsmiljøer
- Forældresamarbejde
- Børn i udsatte positioner

Læringsmål for 2017/2018

I Brumbassens læringsmål for 2017 og 2018 er vi bevidste om og har fokus på, læringsmiljøer hele dagen. Derfor tager vi vores udgangspunkt i vores værdigrundlag, som består af følgende læringsmiljøer:

- Mindfulness's læringsmiljø
- Udelivets læringsmiljø
- Det anerkendende og det bevidste nærværs læringsmiljø

Disse læringsmiljøer beskrives kort i denne læreplan. Brumbassens værdigrundlag er inspireret af de samfundsmæssige krav og vilkår, børn opvokser i. Et moderne samfund hvor børn opvokser med store krav og forventninger, travlhed og for lidt plads til bl.a. fordybelse, ro, udeliv, anerkendelse og nærvær. Derfor inspireres vi også af, vores daglige pædagogiske praksis hvilket er en Kognitiv, ressource fokuseret og anerkendende tilgang til børn og voksne. Som noget af det væsentligste er

der desuden taget børnenes hverdag i Brumbassen med i vores ovenstående betragtninger.

Evaluering

Supplerende til vores evalueringsarbejde anvender vi et tolkningskema med praksisfortælling med fokus på egen tilgang i arbejdet med udvikling af praksis samt et observationsskema. Hvilket udfyldes for hvert læringsmiljø med fokus på læreplanstemaerne og børnemiljøet ugentligt. Derudover behandles disse skemaer hver måned til personalemøde og refleksioner og evalueringer drøftes.

Eksempel på tolkningskema vedhæftet som bilag

Mindfulnessen's læringsmiljø

Et læringsmiljø hvor børnene støttes i at opnå en robusthed og modstandskraft i det moderne samfund, hvor virkeligheden er mere kompliceret end nogen sinde og tempoet i børns tilværelse accelererer. Mindfulness kan danne en modvægt i pædagogikken til den manglende samhørighed og ægte kontakt og oplevelse af, at mangle tid. Livsbetingelser for børn, hvor det er vigtigt og nødvendigt, at pædagoger og forældre bliver bevidste og får viden om afstressende aktiviteter. Mindfulness er en indstilling til livet, hvor formålet fx er at opnå en indre ro, velvære og en følelse af at være komplet. Børn der får plantet mindfulness-frøene, får et redskab der kan hjælpe dem på flere områder af deres liv. Fx opnår børnene en bedre koncentration, større ro og større evne til at mærke sin krop, sine følelser og tanker – et fælles mål er, at optimere barnets trivsel og eget velvære!

- Mål

hvad vil vi gerne opnå, ønsket fremtidig tilstand som er konkret og realistisk

- At barnet lære at finde ro
- At barnet lære at være tilstede og nærværende
- At barnet lære at lytte, være koncentreret og forholde sig til og mestre forandringer

- Tiltag

konkrete tiltag for at opnå mål:

- Aktivitet: Mindfulness/afspænding Varighed: 15-20 min. hver dag efter frokost
- Aktivitet Yoga ude/inde Varighed: 15-20 min. 1 gang om ugen t/samling
- Aktivitet Sprogboeger Varighed: 10-15 min. 2 gange om ugen på værkstedet efter frokost
- Aktivitet Musik m/musikpædagog Varighed: 45 min. 1 gang om ugen

- Nye tiltag

konkrete tiltag for at opnå mål:

- Aktivitet: Afstressende aktivitet med musik Varighed: ca. 30 min 1 gang om ugen til formiddag.
- Aktivitet: Lyt til Løven – (åndedræt) yogaøvelse med fokus på åndedrættet Varighed: ca. 5 min 1 gang om ugen til yoga. (t Samling)
- Aktivitet: Massage(kropsbevidsthed) Varighed: 15-20 min. 1 gang om ugen. (t Samling)
- Aktivitet: Frede Frø(åndedræt) Varighed: 5-10 min. På værkstedet med storegruppen efter frokost.

- Tegn

Hvilket tegn bør vise sig og indikere at vi er på vej til målet?

- Barnet ligger og slapper af fx med en dyne
- At barnet kan holde fokus
- At barnet er nysgerrigt

- Barnet kan holde øjenkontakt
- Barnet kan gøre det, det bliver bedt om
- At barnet viser at det er robust

Barnets læring inden for følgende temaerne i mindfulness læringsmiljøet

- 1) **Alsidig personlig udvikling** – bevidst nærvær, plads til at mærke efter hvad de føler. Vi som voksne støtter barnet i udviklingen af en positiv selvfølelse og en identitetsdannelse hvor barnet lærer at mærke og håndtere sine følelser. (f.eks. barnet mærker og giver udtryk for at de gerne vil ud og sove) Forudsigelighed, belastning-balance, delagtighed og deltagelse – naturlige kompetencer (empati-stjerne)
- 2) **Social udvikling** – RIGér måder at være sammen med andre mennesker på, i forhold til børns trivsel, relationelle og emotionelle erfaringer. Barnet bliver bevist om sig selv og sine kompetencer i fælleskaber
- 3) **Kommunikation og sprog** – musikken, lytte og ro, de bliver bevidst nærværende via musikken, gentagelser, redskaber f.eks. koén, deres lydlige opmærksomhedsevne. Børnene oplever også en forudsigelighed, sproget kommer i samspil med andre mennesker (lyde, instrumenter m.m.) Lære igennem leg, rim og remser, dialogisk læsning m.m.
- 4) **Krop, sanser og bevægelse** – lære at hvile i sig selv, mærke sig selv. Stimulere den taktile sans via massage, ligger tæt, ligge i skovbunden. Muskel og led sansen er barnets rum og retningssans der sørger for at musklerne spændes og afspændes efter behov (kinæstesi -sansen), Vi får i mindfulness stimuleret vestibulær sansen, når vi bevæger hovedet i forskellige retningen f.eks. i yoga. De får stimuleret alle 3 grundmotoriske sanser....
- 5) **Natur, udeliv og science** –Gennem musikforløb hvor vi havde sangen "havet er stille og roligt", med bamser af forskellige fisk, under yoga var vi ude i forskellige vejr. Mindfulness i Ådalen, legepladsen

(afspænding,) Sanse naturen ved at mærke, røre, smage den. Mærke varmt og koldt, vådt og tørt mm.

- 6) **Kultur, æstetik og fællesskab** – læringsmiljøet (Mindfulnessen's læringsmiljø) hvilket er blevet Brumbassen kultur – afstressende aktiviteter, indstilling til livet, samhørighed og Yoga. I forhold til forældre kulturen: Et fælles mål for forældre og vuggestue er at barnet trives – barnet trives når der er plads til at mærke efter og reflektere over hvad man føler og har lyst til.

Børn med følelsesmæssige vanskeligheder kan have en uhensigtsmæssig mestrings strategi – f.eks. "pigen V...) som er usikker på reglerne eller hvor er hun i miljøet. Hun har svært ved at skabe relationer fordi hun har en manglende kontakt til sig selv. Kropsbevidstheden mangler hos pigen V... og har brug for den nære kontakt, hun skal guides til at finde ro. Hvilket kan gøres ved at vi sidder sammen med hende,

Børnemiljøet samt metode for vurdering af barneperspektivet

Fysiske – afstemmer miljøet med tæpper, dyner, musik, gardiner osv.

Æstetiske – (viden gennemsanser og følelser) musik, tillid, nærvær, anerkendelse, stressfrit miljø

Psykiske - trivsel, fællesskab, medbestemmelse, barnet perspektiv

Barnets perspektiv:

(nye tiltag – Anvendelse af iagttagelseskemaer) Barnet siger fra og til i mindfulnessen, vi snakker om det på vejen ind til mindfulness i "skoven", børnene fortæller at de gerne vil ind og afholde mindfulness.

Vi oplever et godt psykisk børnemiljø, fællesskaber, venskaber, nærvær, anerkendelse, rumlighed og tryghed, tillid og medbestemmelse, som støtter trivsel og en positiv hverdag.

Evaluering:

Vi oplever at børnene under afspænding og åndedrætsøvelserne, giver sig hen til søvnen, vi oplever at de er i nuet via de rammer som er sat. Vi har prøvet at finde det rum, hvor de får den optimale afspænding, hvor vi fandt ud af hvor vigtig det er ikke at have nogle forstyrrende elementer. Børnene er blevet vant til at have mindfulness og mangler den, hvis den ikke er der.

Vi ser at det er blevet en naturlig del af at være i nuet og slappe af. Børnene hjælper hinanden til at finde roen. De kan selv sige fra når de er klar til at komme ud og sove. Vi ser at andre er så klar til at de gerne vil direkte ud og sove hvilket vi anerkender og lader barnet gøre. De bliver opmærksom på deres følelser, krop og behov samt hjælper børnene med at kunne holde fokus.

Vi oplever under læsning og på værksted, at de er meget nærværende og koncentrerer sig også de helt små børn. Vi oplever i det hele taget at der kommer mere ro og afslappethed over børnene ved alle de tiltag vi har lavet såsom åndedrætsøvelser, afspænding og yoga.

Vi oplever ved afspændingen at de små babyer står ved lågen, de står og kigger fredeligt på, herudover bliver de andre børn som afholder afspænding, ikke påvirket af at der er uro omkring dem. Dvs. de har lært at være i forandringen. Mindfulness har gjort det nemmere for børnene at kunne være tilstede og lytte.

Vi skal blive ved med at følge børnegruppen, hvis der er noget der ikke fungerer optimalt skal vi løbende forandre processen, da børnene er

forskellige. Vi skal blive bedre til at evaluere på vores proces. Vi skal huske at pædagogen skal turde at være personlig nærværende i relationen.

*Praksiseksempel på udfyldelse af et iagttagelseskema med udgangspunkt i praksisfortælling fra **massagen** med fokus på den alsidig personlig udvikling, de sociale kompetencer og krop og bevægelse.*

"Samlingen var præget af nye børn og forældre. Alle børn er ivrige for at komme i gang. Børnene ved hvad der skal ske og er gode til modtage massage. Børnene ligger fint ved siden af hinanden på trods af at de ligger tæt og er gode til at vente på tur. De nye børn er også imødekommende overfor berøring på trods af at de ikke kender "os" så godt. Vi oplever at børnene genkender denne samling og er deltagende og interesseret"

Pædagogens refleksion: Oplever at børnene har vænnet sig til hvad der skal ske (vi har prøvet 3 gange) og at børnene er klar til at udforske massagen mere.

Pædagogens perspektiv: Mange voksne giver mange hænder. Situationer hvor børnene skal vente på tur når der bruges taktile redskaber – ønsker jeg måske flere redskaber eller at vi skal prøve at supplere med nogle af vores andre taktillige iflg. vores liste. Ser at de øver i at vente på tur

Barneperspektiv: Børnene vil det rigtig gerne, går selv i kufferten og tager taktile redskaber frem, de benytter sig af tæpperne og virker nærværende overfor hinanden. Ser børnene "hygger" sig og det virker som om de er opmærksomme på deres krop. De øver stadigvæk i at ligge så tæt i forhold til når de har mindfulness og har deres "egne" dyner (egenrum)

Andre perspektiv: Kolleger oplever at massagen fungerer, børnene ved hvad der skal ske, det virker trygt og roligt. Alt foregår i roligt tempo og børnene finder roen.

Nye tiltag at trække rundt med børnene på tæpperne – børnene syntes det er sjov at fornemme at de rucher på gulver og de oplever at de skal holde balance m.m.

Børnemiljøet:

Fysiske: Alle børn deltager i denne aktivitet - Tæpper er spredt ud

Æstetisk: Vi bevæger os i stille tempo, taler med sænket stemme, hvilket Børnene også hurtigt kopier. Børn og voksne virker nærværende og oplever et stressfrit miljø

Psykisk Børnene deltager efter eget ønske, andre kigger på men kigger Interesseret og er en del af fælleskabet, børnene virker glade og trygge

Udelivets læringsmiljø

Et læringsmiljø hvilket tager udgangspunkt i beskedne naturoplevelser som giver børns sensoriske nervesystem impulser der er med til at skærpe sanserne og styrke børns indlæring og kreativitet. Her tager vi igen udgangspunkt i det moderne samfunds virkelighed hvor fjernsyn, computer, tablets og telefoner er skyld i at sanserne er elektrificerede. Denne udvikling er med til, at vi mindsker vores evne til at sanse. Vi bliver konstant bombarderet af informationer, men mangler vitale oplysninger. Naturen handler om at dufte, hører, føle og smage. Børnene skal støttes i fordybelse hvilket naturens læringsmiljø kan være med til. Vi skal skabe et rum hvor børnene kan eksperimentere, udvikle sanserne og som skaber grobund for at relationerne, aktiviteten, fordybelsen i "værkstedet" og der i mellem barn og voksen skabes et fælles tredje.

- Mål

- hvad vil vi gerne opnå, ønsket fremtidig tilstand som er konkret og realistisk

- At barnet lære at anvende naturens materialer
- At barnet lære at benytte naturen som frirum til leg, fordybelse og eksperimenter
- At barnet lære om naturens gang og barnet får en naturerfaring
- Opmærksom på vejrskifte

- Tiltag

konkrete tiltag for at opnå mål:

- Aktivitet: Drivhus
Varighed: Formiddag
Marts – Oktober.
- Aktivitet: Cykelture/gåture
Varighed: Formiddag
2 gang om ugen.
- Aktivitet: Høstuge(æblet)
Varighed: Efterår

- Nye Tiltag

konkrete tiltag for at opnå mål:

- Aktivitet: Bål-mad
Varighed: formiddag/middag
- Aktivitet: Bondegårdstur
Varighed: heldags
Årlig tur.
- Aktivitet: Årstidens skift
Varighed: Formiddag
Helårs.

- Tegn

Hvilket tegn bør vise sig og indikere at vi er på vej til målet?

- Udtrykker bevidsthed omkring vejrskift fx at barnet påpeger at blomsterne er sprunget ud at fuglene synger eller der ligger sne.
- Udviser nysgerrighed og leger med det materiale der findes i naturen
- Undersøger naturen
- Barnet spørger om at komme udenfor
- Viser glæde ved at være i naturen

Barnets læring inden for følgende temaerne i udelivets læringsmiljø

- 1) **Alsidig personlig udvikling** –Børnene udfordre deres personlige grænser ved ture til Ådalen. At de tør smage på noget nyt, udforske kryb og kravl. Eksperimenterende tilgang til hvad der findes af kryb og kravl. Kravle på stejle bakke – får udviklet deres kognitive færdigheder – børnene kommer til at mærke sig selv f.eks. gennem fysisk udmattelse,
- 2) **Social udvikling**- hjælpe hinanden når de skal over fx en træstamme, finder et fælleskab ved fund i naturen ex. af små dyr af snegle, frøer osv. viser hinanden disse fund. Naturen bliver ofte et fælles tredje for børnene

- 3) **Kommunikation og sprog** – lære at sætte ord på naturen, snakker om alt hvad vi ser i naturen, sætter ord på alt, synger, laver rim og remser, øve deres lydlig opmærksomhed fx lytte til skovens lyde (dyrelyde, bladene i vinden) Hvad hedder de forskellige ting (udvikler deres ordforråd og sprogforståelse)
- 4) **Krop, sanser og bevægelse** - Børnene udvikler deres evner til at sanse - alle 3 grundmotoriske sanser i naturen, vestibulær-sansen, taktilsansen (følesansen), muskel-led-sansen (kinæstesi-sansen) Lære kroppens muligheder og tilstande. De får brugt deres grov og finmotorik i naturen
- 5) **Natur, udeliv og science** – hvor maden kommer fra både i forhold til dyrene, men også at der er ting i naturen der kan spises. Udforske naturen ved at røre, se, dufte, lytte og smage på den.
- 6) **Kultur, æstetik og fællesskab** – Børnene lærer den danske fauna at kende hvilke dyr og planter den indeholder. De lærer om at der er bestemte regler i naturen. Passe miljøer og have respekt for naturen og dens skabning. Spilleregler i uderummet. Cykelture og gåture ud i naturen.

Børnemiljøet samt metode for vurdering af barneperspektivet

Fysiske Etablere "værksteder/leg- og læringsmiljøer" i naturen ex. drivhus, skov, jernbanestige, seminariehaven, ådalen, bålstedet, cykeltur (kendskab til nærmiljøet) Vi sørger for at børnene har den rette påklædning på til vind og vejr.

Æstetiske (viden gennem sanser og følelser) dufte, lyde smage, mærker en klistret snegl, gummistøvler der bliver mudret, røg i øjnene ved bålet. Det undersøger hvordan verden hænger sammen via deres sanseregistre.

Psykiske dannet venskaber, får en større fællesskabsfølelse, lærer at være opmærksomme på hinanden, trivsel, fælleskab, medbestemmelse, barnet perspektiv, fordybelse (uderummet kan skabe fordybelse) nærværende

Barnets perspektivet:

(nye tiltag – Anvendelse af iagttagelseskemaer)

Oplever at børnene ser frem til tur-dag og spørg efter at komme ud, eller ønsker aktivitet ved bålet/drivhuset, cykelturer m.m.

Et godt psykisk børnemiljø, fællesskaber, venskaber, nærvær, anerkendelse, rumlighed og tryghed, tillid og medbestemmelse til trivsel og positiv hverdag.

Evaluering

Vi oplever børnene ved hvordan de skal anvende naturens materialer fx ser vi at de selv samler æbler fra æbletræet, spiser af det og er opmærksomme på orme, larver m.m.

Børnene er opmærksomme på hvornår de kan høste fra drivhuset, de er nysgerrige på planternes vækst.

I ådalen får de mulighed for at eksperimentere via leg i naturen. Vi ser en personlig udvikling hos børnene, da nogle af dem pludselig tør mere i løbet af turen end de startede ud med. Vi laver mad over bål og børnene er vilde med det og spiser det med velbehag. De er med til at lave bål og mad og det gør at de har større motivation for at spise det de selv har lavet.

Børnene lærer om naturens gang når vi har været ude, på ture eller indenfor, ved at være opmærksomme på vejrskifte og på hvilket tøj de skal have på, græsset er vådt, sand på de våde fingre osv.

Vi oplever at børnene efterspørger at komme på tur lave bål og komme ud i naturen generelt. *Note: Vi har lavet en påklædningsdukke, som skal hænge i garderoben, hvor børnene hjælper til med at klæde den på alt efter årstiden og om det er koldt eller varmt osv.*

Vi har været på bondegårdstur, hvor alle børn og nogle forældre var med. Børnene oplevede at se, røre, lugte, lytte og fodre forskellige dyr. De lærte hvilken lyd de forskellige dyr siger og at dyr også laver lort og de lugter. Børnene lærte bl.a. at mælken kommer fra koen og æg fra hønsene.

Vi skal blive bedre til at lave struktur for at alle børnene kommer ud i naturen, hen i drivhuset osv. *Note: det har vi sat ind i vores daglige struktur, således alle børn bliver husket.*

*Praksiseksempel fra **gåturen på jernbanestien** med fokus på krop og bevægelse, natur og naturfænomener og sproglig udvikling*

Vi gik på jernbanestien, hvor vi fandt mælkebøtter, vinbjergsnegle og biller. Der blev pustet mælkebøtter og rørt vedklæbrige snegle og børnene var også meget interesseret i at holde billen.

Pædagogens refleksion: *Vi oplevede at børnene var nysgerrige og ivrige på at puste mælkebøtter som stod med de hvide kugler. Modige til at holde vinbjergsneglen, fordi der var flere som turde det samme oplevede vi med billen*

Pædagogisk perspektiv: *Børnene udvikler forståelse, bevidst nærværd og interesse for naturen og dets fænomener. Udvikler mundmotorisk ved at puste til mælkebøtter.*

Barneperspektiv: Børnene udviste stor glæde ved at finde mælkebøtter. De virkede meget interesseret i alle de ting de fandt i naturen. Børnene hjalp gerne hinanden og holdt i hånd/løb sammen.

Mål og nye erkendelser: Næste gang vil vi prøve kun at fokusere på 1 ting f.eks. insekter

Tiltag: Vil tage vores insektboks med, så vi kan indsamle ting og snakke videre om det hjemme i Brumbassen

Børnemiljøet:

Fysiske: Uderummet dvs. stien som er aflukket og børnene har mulighed for at løbe frit omkring – der skabes et læringsmiljø af de voksne som gør det muligt at eksperimentere.

Æstetiske: Fik muligheden for at mærke den klistrede snegl, hvordan billen kilder når den bevæger sig i hånden og mælkebøttens frø som flage i vinden når der pustes til den

Psykiske: Via spejling lærer de af hinanden og tør udfordre sig selv, fordyber sig i både billen og sneglen og finder en nærvær og en nysgerrighed både fra børn og voksne. Får følelsen af fælleskab og sammenhørighed.

Det anerkendende og det bevidste nærværs læringsmiljø

Et læringsmiljø hvilket tager udgang i hvordan vi møder det enkelte barn, forældrene og hvilket miljø og kultur der er i Brumbassen. Vi vægter en hverdag hvor børn og forældre mødes af nærværende og anerkendende fagligt dygtige personaler. Vi arbejder ud fra en Kognitiv, Ressourcefokuseret og anerkende pædagogisk tilgang hvor det er vigtigt, at personalet er tilstedeværende og opmærksomme på det der er i nuet, uden at bedømme og vurdere. At vi er bevidste og opmærksomme på tingene som de faktisk er i et givent øjeblik, lige meget hvordan de er, ikke hvordan vi gerne vil have dem til at være.

- Mål

- hvad vil vi gerne opnå, ønsket fremtidig tilstand som er konkret og realistisk

- At barnet lærer at give og modtage venlighed, kærlighed, accept, anerkendelse, indlevelse, tillid og medfølelse
- At barnet lærer at være åbent og iagttagende
- At barnet lærer at indgå i et empatisk samvær med andre mennesker

- Tiltag

konkrete tiltag for at opnå mål:

• Aktivitet:	Følelser på værkstedet	Varighed: 10-15 min Min. 1 gang ugentlig med værkstedsgruppen efter frokost
• Aktivitet:	Sneugleungen Ulla	Varighed: 10-15 min Min. 1 gang ugentlig med værkstedsgruppen efter frokost
• Aktivitet:	Snakke pakker	Varighed: 10-15 min Min. 1 gang ugentlig med værkstedsgruppen efter frokost

- Nye Tiltag

konkrete tiltag for at opnå mål:

- Aktivitet: Digitalisering/Følelsesbilleder   Varighed: bestemt periode
Værkstedsgruppen
- Aktivitet: Rejsen til Afrika   Varighed: 10-15 min
Min. 1 gang ugentlig med værkstedsgruppen efter frokost

- Tegn

- At børnene bliver mere åbne omkring deres følelser og prøver at sætte ord på dem
- At børnene er hjælpsomme og omsorgsfulde overfor hinanden fx, trøster hinanden eller henter et personale som kan trøste, siger godmorgen til hinanden
- At barnet ser på de andres ansigter om det er ked af det, sur, glad osv.
- Giver plads til de andre dvs. at kunne vente

Barnets læring inden for følgende temaerne i udelivets læringsmiljø

- 1) **Alsidig Personlig Udvikling** – Børnene lærer at være i stand til at snakke om følelser, vi arbejder med ansigtsudtryk-mimik, vi lærer børnene at aflæse de andre børns kropssprog og følelsesudtryk. Børnene lærer at afkode stemninger og at være nærværende (igennem Sneugleungen Ulla), børnene er aktivt deltagende, vi giver børnene en god mulighed for at udvikle sig til stærke, selvstændige, alsidige individer.
- 2) **Social udvikling** – Børnene lærer at spejle sig i hinanden og bruger hinanden til at lære, sammen. Børnene lærer at være opmærksomme på hinanden og deres følelser, og får gode relationelle erfaringer sammen. Igennem spejlingen af de voksne lærer børnene at være bevidste nærværende, hvor de lærer at anerkende og hjælpe hinanden.

- 3) **Kommunikation og sprog** – Børnene lærer at sætte ord på deres følelser, de bliver bedre til at forklare, hvordan de har det. Børnene lærer at lege med ordene, børnene leger med rim og remser. Børnene lærer igennem Brumbassens sprogpædagogiske aktiviteter og oplevelser der stimulerer barnets sproglige udvikling og læring, at eksperimenterer med sproget: at brede sproget ud, børnene lærer at arbejde med et begreb i forskellige sammenhænge, eksempelvis kan æbler både blive videreudviklet til forskellige rim, remser, sange og lange snakke om fx sammenhæng.

- 4) **Krop, sanser og bevægelse** – Børnene lærer at være nærværende imod deres krop og får en større kropsbevidsthed. Børnene lærer igennem snak om følelser at være bevidste om deres krops behov og tilstande – de lærer at mærke og vide, hvad eksempelvis træthed er.

- 5) **Natur, udeliv og science** – Børnene lærer at være bevidste omkring naturens afgrøder og lærer jord til bord. Igennem ture ud i naturen lære børnene at være nærværende i naturen, hvor børnene får en æstetisk, kognitiv og sansemæssig udvikling. Ved at arbejde bredt med naturen, for eksempel igennem snakke-pakkerne, hjælper vi barnet med at få en interesse for naturvidenskaben, og barnet lærer at respektere naturen og dens mange muligheder.

- 6) **Kultur, æstetik og fællesskab** - Vi har i brumbassen en anerkendende og nærværende kultur, hvilket betyder at børnene lærer at være rummelige og acceptere hinanden. Børnene lærer igennem vores pædagogiske praksis, at skabe gode anerkendende legekulturer i samspil med hinanden. Børnene lærer at være åbne og iagttagende, ved at kunne aflæse hinandens følelser, kan børnene sammen blive aktive kulturskabende individer.

Børnemiljøet samt metode for vurdering af barneperspektivet

Fysiske Vi skaber læringsmiljøer, hvor børnene er delt op i små grupper, hvilket betyder vi som voksne har mulighed for at være nærværende og anerkendende med børnene i fokus.

Æstetiske Vores anerkendende tilgang til børnene, giver børnene lov til at føle sig set, hørt og mødt hvor de er, hvilket giver dem en øget følelse af selvværd, og giver børnene lyst til at udvikle sig.

Psykiske Vi skaber anerkendende og nærværende læringsmiljøer hvor der er plads til medbestemmelse i fællesskabet, hvor børnene bliver trygge og for tillid til hinanden og de voksne.

Barnets perspektivet:

Vi oplever at børnene ønsker at læse bøger og at snakke, synge - børnene viser initiativ til fælles aktiviteter. Børnene bruger de følelses-plancher/plakater vi har i vores fysiske børnemiljø.

Evaluering

Vi oplever i hverdagen at børnene er kærlige og nærværende overfor hinanden. Børnene er gode til at opfange hinandens krops signaler, eksempelvis hvis børn er kede af det, oplever at vi børnene søger/bruger hinanden til trøst.

Vi ser at børnene viser medfølelse og empati for hinanden, eksempelvis hvis børnene har haft en konflikt, kan børnene aflæse hinanden. Eks. to piger har været i konflikt, hvor den ene efterfølgende kan se at hun har gjort den anden ked af det, og gerne vil sige undskyld, og give et kram for at blive gode venner igen.

Vi oplever at de tiltag vi har arbejdet med, har været meget konstruktive og har hjulpet både børnene og os som personale i vores arbejde, vi vil derfor forsætte med disse tiltag og udvide med nye aktiviteter og tiltag. Da vi har ressourcefokuserede og aldersopdelte grupper, skifter disse grupper hurtigt og derfor ønsker vi at alle børnene når at komme igennem aktiviteterne/tiltagene.

*Praksiseksempel fra **Snakke pakker**, temaet er frø og der er fokus på alle de 6 læreplanstemaer.*

Vi læste i snakke pakker om FRØEN – snakke remse. Talte om hvad vi vidste om frøen, eksempel den er grøn, den kan hoppe m.m. Vi så en video med FRØEN der siger uhhmm adrrr og en lille historie om en frø. Til sidst legede vi selv frøer, hoppede og fangede fluer og tegnede frøer på grønt papir og grønne farver.

Når vi læser Rejsen til Afrika hører børnene lydende i sproget, de sætter mimik og fagter på og er meget aktive med deres kroppe. De er engageret og lærer bl.a.om kropsbevidsthed samt at følelser ikke er farlige.

Refleksionsrum

Alsidig personlig udvikling: Kropssprog og ansigtsmimik

Social udvikling: Spejle hinanden børn/voksne

Kommunikation og sprog: Sætte ord på, rim og remser

Krop, sanser og bevægelse: Kropsbevidsthed "hoppe som en frø"

Natur udeliv og science: Lære om frøen, storken og fluen (interesse for frøen)

Kultur, æstetik og fællesskab: Åben og iagttagende

Pædagogens perspektiv: *Børnene satte ord på hvad de vidste om frøen.*

Lave ansigtsmimik og sagde som en frø. Børnene viste interesse og god samtale

Barneperspektivet *Interesse, spændte, glæde, indlevelse i frøens verden,*

Børne vil meget gerne selv fortælle hvad de viste

Andre perspektiver kolleger fortæller at det er vigtigt at vi benytter værkstedet hver dag mht. til vores tiltag. Men det kan være udfordrende i de perioder hvor vi har mange små. Det fungerer godt med selv at skulle lege frø, skal prøves igen. En anden gang skal børnene prøve selv at bestemme hvilke temaer (snakke pakker) der skal snakkes om.

Børnemiljøer:

Fysiske: I forbindelse med at børnegrupperne er blevet yngre, kan det være svært at lave aktiviteten på værkstedet fordi stolene er for lave og de sidder ikke optimalt. Men det er fint at aktiviteten foregår på værkstedet hvor aktiviteten ikke forstyrres af de andre børn.

Æstetisk: Børnene er lyttende, er i et stressfrit miljø hvor der ikke sker afbrydelser. Hører sangen og historien på ipad. Arbejder i et nærværende miljø

Psykiske: Børnene er medstemmen af valg af snakke pakker og der tages udgangspunkt i deres verden. Alle deltager aktivt og der opnås en fællesskabsfølelse.

Bilag 1 – iagttagelseskema

Tolkningskema/praksisfortælling – fokus på egen tilgang i arbejdet med udvikling af praksis

Børnenes navne:	Aktivitet/Læringsmiljø:	Tema:
Børnegruppe:		Dato:
Praksisfortælling/sammenhæng (se beskrivelse vedhæftet) Ud fra den/det læringsmiljø og aktivitet, som du vælger at sætte fokus på. Skal du nu beskrive hvad du har oplevet. Fortæl historien, som du subjektivt har oplevet den. Du kan beskrive samspil, reaktioner og handlinger. I forbindelse med læreplanstemaerne 6 temaer. Tilføj evt. egne refleksioner		
Refleksionsrum		
Pædagogisk perspektiv Hvad tænkte du, ønskede du og følte du i situationen?		
Barneperspektivet Hvad tror du, barnet tænkte og følte? Hvad tror du, barnets intention var? Hvordan tror du, verden ser ud med barnets øjne i sådanne situationer? Har barnet mange af den slags oplevelser i løbet af en dag?		

<p>Andre perspektiver Børnegruppen Forældre Kolleger</p>	
<p>Eventuelt en opsamling</p>	
<p>4-5 nye erkendelser og nye handlemuligheder – ny handleplan</p> <p>Refleksionerne fungerer som afsæt for konkrete bud på nye forståelser og nye handlemuligheder. Det betyder, at vi ikke kun er optaget af at løse udfordringen i den konkrete fortælling.</p> <p>Formålet er at se nye muligheder i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Egen tilgang til barnet/børnene - Eget udviklings- og læringssyn - Konstruktion af børnemiljøer 	
<p>Mål og nye erkendelser</p> <p>Hvilke ny erkendelser danner grundlag for fremtidig praksis? Formulér mål for den næste tid. Justér eventuelle tidligere mål</p>	
<p>Tiltag</p> <p>Kom med idéer til konkrete tiltag og nye handlemuligheder i forhold til:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Faglighed og børnesyn - Udviklingssyn <p>Herunder relationen mellem barn og voksen</p> <p>Børnemiljø For barnet i fællesskabet For børnegruppen i fællesskabet For den voksnes rolle heri</p> <p>Institutionsmiljø For strukturering og organisering af dagligdagen</p> <p>Forældresamarbejdet</p>	
<p>Tegn</p> <p>Hvilke tegn viser, at vi er på vej?</p>	
<p>Evaluerings</p> <p>Afgræns, vælg metode og tidspunkt. Nedskriv eventuelle nye aftaler</p>	

Model:	Smitte-modellen suppleres med refleksionsrum, nye erkendelser og nye handlemuligheder
Sammenhæng:	<p>En praksisfortælling om et tema (under hver læringsmiljøer Mindfulness, Udeliv og det anerkendende og det bevidste nærvær) ligger de 6 læreplanstemaer. Tag udgangspunkt i det miljø du arbejder med og sæt fokus et eller flere temaer i læreplanerne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alsidig personlig udvikling • Social Udvikling • Kommunikation og sprog • Krop, sanser og bevægelse • Natur, udeliv og science • Kultur, æstetik og fællesskab
Formål:	<p>At kvalificere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faglighed og børnesyn • Børnefællesskaber • Miljøet omkring barnet/børnene

TRAS

TRAS bruger vi til de børn der er 2 år gamle for at se om der er en sammenhæng mellem det vi oplever i dagligdagen og det output der kommer i arbejdet med TRAS. Derefter får vi en pædagogisk drøftelse på vores middagsmøder eller personalemøde om vi skal lave en ekstra indsats på det pågældende barn. En TRAS model i Brumbassen står ikke alene den bliver brugt sammen med de pædagogiske observationer personalet laver i dagligdagen.

På socialstyrelsens hjemmeside står der følgende:

"Der er pt. ved at blive udviklet et forskningsbaseret sprogvurderingsmateriale målrettet børn i alderen 2 år. Det forventes, at materialet er færdigudviklet ved udgangen af 2018." (<https://socialstyrelsen.dk/born/dagtilbud/sprogvurdering>)

Imens vi venter på dette materiale, fortsætter vi uforandret.

Børn med særlige behov

Alle børn har i kortere og i længere perioder særlige behov i forhold til deres udvikling, men de børn vi taler om, er truet på deres udvikling, hvis de ikke på en faglig og professionel måde, mødes med deres udfordringer/særlige behov. Derfor er det vigtigt at børn med særlige behov får en særlig plads i Brumbassen.

Målet: Er at det gennem en særlig pædagogisk indsats sikres, at børn med særlige behov er og bliver en del af fællesskabet og inkluderes i det omfang,

det kan lade sig gøre og indenfor givne rammer. Børnene skal mødes med deres individuelle behov, så deres udviklingsmulighed støttes bedst muligt. I Brumbassen arbejdes der ud fra en Kognitiv, Ressourcefokuseret og Anerkendende Pædagogik.

Måden vi arbejder på: Personalet i Brumbassen har en daglig dialog omkring børnene, hvis vi finder forhold eller adfærd hvilket giver anledning til bekymring drøftes dette i personalegruppen og der bestemmes herfra videre forløb. Vi anvender redskaber hvilket kan give os et nuanceret billede på barnet bl.a. benytter vi observation/iagttagelser og bruger vores faglige- og erfaringsmæssige viden. Endvidere er det særlig vigtig for Brumbassen at have den daglige dialog med forældrene. Evt. bekymringer omkring barnets udvikling deles med forældrene og børn med særlige behov vil der i givent fald være brug for et udvidet forældresamarbejde.

Brumbassen har et tværfagligt samarbejde med Svendborg Kommune, hvilket bl.a. betyder at vi indgår i et samarbejde med andre professioner med henblik på at kvalificere og koordinere den pædagogiske indsats for det enkelte barn med særlige behov. Det giver Brumbassen på tværs af professionerne mulighed for at finde en eller flere løsninger af en fælles opgave

- **Konsultativ internt møde** – I Brumbassen afholdes KIM-møder efter behov, hvor Brumbassen leder/personale og PPR eksempelvis talepædagog, psykolog, ergoterapeut deltager. På mødet drøftes eventuelle problemstillinger og tiltag for et barn med særlige behov. Formålet med dette konsultative møde er bl.a. sparring til personalet, derudover for at understøtte og fremme inkluderende praksis i Brumbassen og hermed en vejlednings-/rådgivningsbaseret bistand.

Eksempler på børn hvilket kan være børn med særlige behov:

- Børn med forskellige handicaps
- Børn fra belastede familieforhold (i en periode eller mere permanent)
- Børn med forsinket udvikling (sproglige, motoriske osv.)
- Børn der kan være udfordret på de sociale kompetencer/relationer
- Børn med anden etnisk kulturel baggrund end dansk, hvis dette giver dem særlige udfordringer
- Børn der mistrives i institutionen

Emnet er ikke udtømmende her men få eksempler på børn med særlig behov.

Man kan gøre hinanden bedre ved at skabe noget fælles!!! Grundlaget for et godt samarbejde bygger på indsigt og forståelse for hinanden